

nadhozena a přezkoumána. Vždyť tu dovolací stěžovatelka přezírá, že nešlo o žádost nebo dohodu dědických účastníků, o užití či neužití zákona o dědické posloupnosti v rolnické usedlosti střední velikosti, které by ovšem byly hledíc na veřejnoprávní význam nápadnického práva pro soud nezávazné (§ 5 nař. min. sprav. ze dne 28. února 1909, č. 3 m. v.), nýbrž o pravoplatné rozhodnutí soudu o tom, na které nemovitosti bylo v souzeném případě užití uvedeného zákona.

Zmatečnost spatřuje dovolací stěžovatelka v tom, že pozůstalostní soud pověřil podle § 29 nesp. pat. notáře jako soudního komisaře projednáním této pozůstalosti, ačkoliv bylo užití zvláštního zákona, jenž, stejně jako zákon ze dne 1. dubna 1989, č. 52 ř. z., neobsahuje po té stránce ustanovení, nýbrž v § 9 (shodně s § 8 zák. č. 52/1889 ř. z.) předpisuje, že rozdělení dědictví nutno po každé vykonati soudem nebo jemu předložiti k schválení. Z řečených zákonných předpisů však nelyne, že zákon ze dne 7. srpna 1908, č. 68 z. z. čes. zakazuje příkázati projednání pozůstalosti podle dotčeného zákona notáři jako soudnímu komisaři, neboť vyhrazuje soudu samému pouze buď rozdělení dědictví, anebo alespoň jeho schválení. Jsou-li účastníci s v é p r á v n ý m i, mohou i v pozůstalostním řízení podle zákona č. 68/1908 z. z. čes. sami podle § 29 nesp. pat. sepisovati a soudu předložiti výkazy a podání o projednání pozůstalosti (rozh. č. 14523 Sb. n. s.). Nebylo proto ani překážky, aby v souzeném případě soud pověřil notáře jako soudního komisaře projednáním pozůstalosti. Tím ovšem nebylo mu propůjčeno právo rozhodovati místo soudu, jak vyplývá ostatně již i z § 183, písm. a) not. ř., ale nic podobného se v souzeném případě nestalo. Ježto pozůstalostní soud schválil projednání pozůstalosti a tím i v zápisu navržené rozdělení dědictví mezi svéprávné dědice, bylo zákonným požadavkům učiněno zadost a není výtka zmatečnosti odůvodněna.

Jako nezákonnost se vytýká, že přejímací cena rolnického statku byla dohodou účastníků stanovena částkou 233.000 Kč, čímž prý byl porušen velící předpis § 8, odst. 2, zák. č. 68/1908 z. z. čes., aby ji stanovil s o u d tak, aby přejímatel mohl obstáti. Stanovení přejímací ceny tak, aby přejímatel mohl obstáti, jest ovšem velícím předpisem, ale soud stanoví hodnotu statku jen, nedohodnou-li se účastníci, jinak bude hodnota statku stanovena dohodou účastníků (§ 8, odst. 1, uvedeného zákona). Ježto v souzené věci šlo o osoby svéprávné, nebylo potřebí k řečené dohodě schválení soudu a nenastal vůbec případ upravený v druhém odstavci § 8 zák. Napadená usnesení se proto nepřičí ani jasnému a nepochybnému znění, ani smyslu zákona, jehož na případ bylo použito.

Čís. 16075.

Kdo zavinil první příčinu, odpovídá za následky, které přivodila další událost z ní vzniklá. Opomine-li osoba odpovědná podle autom. zákona č. 162/1908 ř. z. opatřiti řádně automobil před nebezpečím stříkání vody z chladiče, odpovídá nejen za škodný účinek, který nastal z poškození horkou vodou, ale i za ten, který nastal z uleknutí osoby popálené stříkající vodou.

Jestliže osoba, na níž stříkla horká voda z chladiče, vyskočila z jedoucího automobilu, majíc jen dojem, že se vozidlo vzňalo a opominula sama potřebný stupeň pozornosti požadované podle § 1297 obč. zák., jest v takovém případě poměrně rozdělit škodu podle § 1304 obč. zák.

(Rozh. ze dne 4. května 1937, Rv I 2264/35.)

Srv. rozh. č. 5499 Sb. n. s.

Žalobkyně se na žalovaném majiteli nájemného automobilu domáhá náhrady škody vzniklé jí z automobilové nehody, jež se přihodila dne 30. května 1931 při jízdě z D. do M. Uvedeného dne jela žalobkyně o 11. hodině v noci se společností automobilem řízeným žalovaným, sedíc vedle žalovaného. Při jízdě unikla ze šroubového otvoru chladiče horká voda, vystříkla jí do obličeje, a tu majíc zato, že v motoru automobilu vznikl oheň, vyskočila za jízdy z vozu. Voda vystříkla proto, že žalovaný použil k uzavření šroubového otvoru chladiče dřevěné zátky na místě kovového uzávěru. Soud první stolice uznal žalobní žádost důvodem polovicí po právu. Odvolací soud uznal žalobní nárok zcela po právu. Důvody: I. K odvolání žalobkyně: Podle zjištění prvního soudu vystříkla horká voda žalobkyni do obličeje a na ruku skrz pullover, což bylo umožněno jen tím, že k uzavření šroubového otvoru chladiče použil žalovaný dřevěné zátky se zářezem místo kovové zátky, žalobkyně pak s výkřikem »Feuer, das Auto brennt« otevřela násilím automobilová dvířka a z automobilu vyskočila. Prvý soud usuzuje, že k vylíčené příhodě došlo zaviněním obou stran. Zavinění žalovaného spatřuje v tom, že otvor chladiče uzavřel dřevěnou zátkou se zářezem, neboť tím automobil nabyl vadné povahy, za kterou žalovaný podle § 1299 obč. zák. odpovídá. Co se týká žalobkyně, připouští první soud, že vystříknutí horké vody byla událost, která byla způsobitá, aby v žalobkyni vyvolala uleknutí, ale jest toho názoru, že událost ta nebyla takového rázu, že by žalobkyně z pudu sebezachování nebyla měla jiné východisko než vyskočiti z jedoucího auta, ježto prý nešlo o nebezpečí jejímu životu přímo hrozící a žalobkyně neměla rozumného důvodu, aby z vozu vyskakovala, na doklad čehož poukazuje na to, že nebylo zjištěno, že se při vystříknutí vody vyvinul kouř a třeskla rána a že to snad mohla býti jen pára, která zářezem zátky unikala. Dále dokládá, že od normálního člověka možno podle § 1297 obč. zák. požadovati normální rozum a takový stupeň sebeovládání, aby se při události, jako jest ona, o kterou běží, nevydával sám nějakému nebezpečí; že ten stupeň sebeovládání žalobkyně překročila, poněvadž nebylo třeba, aby, i když se lekla a byla rozčilená, z vozu hned vyskočila, nýbrž že mohla požádati řidiče, aby zastavil, to tím spíše, že nějakého přímého nebezpečí pro její život nebylo, a že, když není zjištěno, že vystříknutá voda po sobě zanechala popáleniny, jest to důkazem, že nebylo nebezpečí takového způsobu, aby její jednání ospravedlňovalo. V příčině zavinění žalovaného odvolání soud s názorem prvního soudu plně souhlasí, rozchází se s ním však v otázce zavinění přičítaného žalobkyni. Jest správné, že od člověka normálního rozumu může býti

požadována normální rozvaha a opatrnost, jak to ustanovuje § 1297 obč. zák. Ale řečený předpis je myšlen jen pro normální poměry a nelze se ho dovolávat tehda, má-li býti chování člověka posuzováno za poměrů nenormálních. Nebude sporu o tom, že by žalobkyně, kdyby vystřikování horké vody z chladiče jedoucího automobilu byl zjev obvyklý, vůbec známý, neměla pro svoje jednání omluvy anebo aspoň dostatečné omluvy a že by mohlo býti právem tvrzeno, že, vyskočivši z jedoucího automobilu, svůj úraz aspoň spoluzavinila. O takový případ tu však nejde, neboť, jak vůbec známo, něco takového se nestává. Nutno proto událost, která žalobkyni pohnula k vyskočení z automobilu, pokládati za zjev zcela neobvyklý, ojedinělý. Dále jest podle fyzikálních zákonů všeobecně známých jisto, že voda z chladiče stříkala proto, že byla pod velkým tlakem a že zároveň s ní musila unikati pára, což ostatně plyne i ze znalceva posudku. O tom, že se to neodbylo bez jistého hluku a hlavně sykotu, třebaš nenastal přímo výbuch, není ze stejného důvodu také možno pochybovati, neboť to jest všeobecně známo. Uváží-li se pak i to, že se věc udála v noci, že postižená osoba byla ženského pohlaví, leknutí a vzrušení snáze podléhající, a že horká sprcha přišla náhle a zasáhla přímo její obličej za sykotu vystupující páry, byl podle názoru odvolacího soudu sběh události takový, že nemůže býti žalobkyně spravedlivě činěna odpovědnou, že ztratila rozvahu, že se pokládala pro domnělé vznícení automobilu za ohroženou na životě a že ze dvou zel, která v její zděšené mysli vyvstala, 'bud' vyskočiti ven, aneb v automobilu uhořeti, zvolila to, které pokládala za menší. Že pro mimořádnost a náhlou příhodu nemohla věděti, co se vlastně děje, a že ucházející páru zřejmě považovala za kouř a z toho usuzovala na vznícení vozu, o tom podle názoru odvolacího soudu nelze pochybovati. Že jí ve skutečnosti vážné nebezpečí nehrozilo, jest vedlejší, nýbrž záleží jen na tom, zda se žalobkyně mohla při své povaze a hledíc k povaze případu, kdy nebylo ani tvrzeno, že by byla odbornicí v automobilovém oboru, důvodně považovati za ohroženou na životě. A tomu podle právě uvedeného nutno přisvědčiti a plyne z toho dále, že žalobkyni nemůže býti vytýkáno za neopatrnost, když se nehleděla domněle hrozícímu nebezpečí jinak vyhnouti než skokem z automobilu. Podle názoru odvolacího soudu nelze tu tedy užiti předpisu § 1297 obč. zák. a úraz žalobkynin sluší přičísti výhradně na vrub žalovaného (rozh. č. 5499 Sb. n. s.). Odvolání žalobkyninu bylo proto vyhověno. II. K o d v o l á n í ž a l o v a n é h o: Žalovaný vytýká, že jest nesprávný úsudek prvního soudu, že se žalovaný dopustil zavinění tím, že otvor chladiče uzavřel dřevěnou zátkou. Snaží se dovoditi, že podle znalceva posudku šlo jenom o změnu na povaze automobilu a nikoliv o vadu, o které prý by bylo možno mluvití tehda, kdyby kapky vody zátkou unikající byly mohly způsobiti škodu na životě nebo na těle, čehož tu nebylo, ježto je zjištěno, že nikdo z účastníků jízdy nebyl kapkami vody poškozen. Žalovaného jest upozorniti jednak na to, že přímé poškození žalobkyně vodou z chladiče není uplatňováno, jednak na to, že jest zbytečné uvažovati o rozdílu mezi změnou povahy automobilu a jeho vadností, když je zjištěno, že byl tak zařízen, že mohla horká voda z chladiče vystřikovati na osoby v něm sedící. To byl podstatný nedo-

statek automobilu a za ten žalovaný odpovídá, ať již podle § 2 autom. zák., ať podle § 1299 obč. zák. Jest správné, že nebyly stříkající vodou způsobeny přímé popáleniny, ale odvolává-li se žalovaný na výpověď svědkyně N., která mluví o tom, že pocítila na rukách postříknutí vlahou vodou a že to pokládala za vlažný déšť, nevyvrací tím nikterak zjištění prvního soudu, že voda, kterou byla žalobkyně postříkána, byla horká. Podle výpovědi svědka Karla W. odvolací soud také zjišťuje, že skvrny po vystříknutí vodě přestaly bolet po třech až čtyřech hodinách, z čehož již vysvítá, že voda musila býti značně vysoké teploty a zvláště ovšem ta, která zasáhla nejbližší sedící žalobkyni. Jest na bíle dni, že právě palčivost stříku mohla v žalobkyni zesílití dojem, že se automobil vznal, a ta skutečnost padá velmi na váhu při posuzování pravděpodobného duševního stavu žalobkynina v okamžiku, když z automobilu vyskočila. Popírá-li odvolatel příčinnou souvislost mezi jeho zaviněním a chováním žalobkyně, stačí jej odkázati na to, co bylo o tom shora pod I. řečeno. Dále vytýká odvolatel prvnímu soudu, že se náležitě nezabýval otázkou, zda nastal výbuch či nikoli, a zda byl výbuch vůbec možný. Shora bylo již řečeno, že podle zjištění prvního soudu výbuch nenastal. Jak se pak má věc se zjevy, které náhle nastalou neblahou činností chladiče pravděpodobně provázely, vyložil odvolací soud již shora. Odvolateli jest ovšem dáti za pravdu, že se nemá vyskakovati z jedoucího automobilu a že to žalobkyně musila věděti, než učinila-li to přece, jest to nepochybným důkazem, že pro úděs nebyla schopna normální rozvahy a že tedy zřejmě byla přesvědčena, že automobil hořel. K tomu jejímu duševnímu stavu však dal příčinu žalovaným zaviněný nedostatek vozidla, když s párou z chladiče unikající horká voda začala znenadání stříkati na žalobkyni. Tvrzením, že si žalobkyně svou nehodu zavinila výhradně sama, nemůže odvolatel nic získati, neboť ze všeho, co uvedeno, vyplývá, že právě naopak jeho vlastním zaviněním nehoda ta, třebaš nepřímá, byla způsobena. Odvolání žalovaného jest proto bezdůvodné.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek soudu první stolice.

D ů v o d y :

Pokud žalovaný pod odvolacím důvodem podle § 503, č. 4 c. ř. s. popírá jakékoli zavinění na úrazu žalobkyně a tvrdí, že si jej výhradně sama zavinila, není dovolání důvodné. V té příčině se poukazuje na správné důvody odvolacího soudu, kterými byly vyvráceny v podstatě shodné námitky odvolání žalovaného, a dodává se k důvodům těm ještě toto: K založení příčinné souvislosti mezi tím, že žalovaný opominul opatřiti otvor chladiče takovou uzávěrou, aby horká voda z chladiče nemohla postříkati osoby v automobilu sedící, a mezi úrazem poškozené stačí, že postříkání žalobkyně horkou vodou z chladiče bylo jí důvodem, že se lekla tak, že k domnělé záchraně života vyskočila z jedoucího automobilu a přivodila si tím úraz; neboť konečná příčina jejího úrazu byla přímo vzbuzena právě tím účinkem, který mělo za následek opominutí žalovaného opatřiti řádně automobil před nebezpečím stříkání horké vody z chladiče. Škodný účinek, za který žalovaný odpovídá, jest

nejen opaření horkou vodou, ale i ten, který nastal z uleknutí osoby popálené stříkající vodou, neboť tím byla přivoděna nebezpečná situace, pro niž právě došlo k takovému jednání polekané osoby, z něhož teprve nastalo její poškození. Řetěz příčin postupně jedna z druhé vznikajících není tu ničím přerušena, a proto ten, kdo zavinil první příčinu, odpovídá za následky, které přivodila další událost z ní vzniklá. Je tedy základní opominutí žalovaného opatřiti řádně otvor chladiče bezpečnou zátkou důvodem k náhradě škody; opominutí potřebné opatrnosti na straně žalobkyně může pak býti nejvýše jen důvodem k poměrnému dělení škody podle § 1304 obč. zák., nikoli však důvodem úplného zproštění povinnosti žalovaného k náhradě škody vzešlé pro jeho opominutí. Jen v té míře bylo lze v mezích dovolacího návrhu žalovaného, domáhajícího se úplného zproštění odpovědnosti, posouditi význam tvrzené viny žalobkyniny záležící v tom, že po postříkání horkou vodou vyskočila za jízdy z automobilu. Tu pak uznává nejvyšší soud odchylně od posouzení dovolacího soudu, že situace způsobená postříknutím žalobkyně horkou vodou z chladiče nebyla tak nebezpečná, aby přivedla žalobkyni do stavu, v kterém by nemohla k ochraně vlastní bezpečnosti především užítí té pozornosti, jaká byla skutečnému stavu věci přiměřená, totiž aby upozornila žalovaného šoféra na to, že je nutno automobil zastaviti, aby se mohla vystoupením z něho uchrániti škodlivých účinků poruchy, která se na automobilu projevila stříknutím horké vody z chladiče. Automobil vůbec nehořel a žalobkyně neviděla tudíž oheň; měla jen dojem, že automobil hoří, kterýmžto dojmem působily na ni jiné, jen nepřímé znaky odvolacím soudem zjištěné (horká voda ucházející s párou z chladiče za určitého sykotu). Proto nemohla při té míře pozornosti, která by odpovídala pouhému jejímu dojmu, ztratiti rozvahu do té míry, aby nemohla aspoň okamžik, který by byl žalovanému stačil po jejím výkřiku, že automobil hoří, k zastavení automobilu, a že nevystoupila z automobilu již stojícího, nýbrž že hned z něho při jízdě vyskočila. Souzený případ se podle intensity vnějších známek skutečného nebezpečí ohně proti jen předpokládanému nebezpečí ohně liší od případu, který byl předmětem rozhodnutí č. 5499 Sb. n. s., na něž poukázal odvolací soud. V souzeném případě nebylo takových určitých známek nebezpečí ohně, podle nichž by se žalobkyně byla mohla důvodně považovati při sebe kratším setrvání v automobilu za krajně ohroženou ve své tělesné bezpečnosti; nebylo proto ani při určitém stupni rozčilení důvodné příčiny k tak ukvapenému nebezpečnému jednání, jako bylo vyskočení z jedoucího automobilu. Proto si musí žalobkyně přičísti jako částečné vlastní opominutí pozornosti přiměřené poměrům, jestliže se dala strhnouti k ukvapenému, životu nebezpečnému skoku z jedoucího automobilu. Prvý soud tudíž právem poukázal na tuto její neopatrnost, přičítící se předpisu § 1297 obč. zák. Správně určil i poměr zavinění obou stran a rozdělil podíl škody mezi žalobkyni a žalovaného po jedné polovici, neboť žalobkyninu nerozvážnost, s kterou vyskočením z jedoucího automobilu vydala svůj život a bezpečnost těla v nebezpečí, nutno hodnotiti stejně jako opominutí žalovaného při provisorním uzavření chladiče, při němž si sotva uvědomil, že by to mohlo býti příčinou tak vážného úrazu. Proto byl obnoven rozsudek soudu prvního stádia.